Tio fiskare från Gävleborgskusten med fiskeriassistent Gunnar Skog som ledare reste på torsdagen till Lofoten för att tio dagar studera fiskekampanjen i Lofoten. (DN, Gävle.)

Felma är sjukdom

säger professor Jan Wallander i ett radiosamtal om felma med skådespelaren Renkl-Åke Benktsson. Hur felma kan botas framgår också av samtalet som kan läsas i det nyutkomna numret av

hörde Ni

BÖHLMARKS Neon
447553
STOCKHOLM 4

I morgon kl. 17 avslutas
HÅKÅ-SÖKÅS
KAPP-RUSNINGS-DAGAR
Under 1/2 priserna

realiseras flera 100 Dräkter, Kappor, Ulstrar, Jackor samt Poplinrockar i övergångs- o. sommarkval. från senaste Vår- o. Höststadens

FANTASTISKT LÅGA PRISER!
NÅGRA 100 DRÄKTER
olika färger och modeller, marine, beige, grått och randigt
49.- 59.- 69.- 79.-

DRÄKTER
I fina kamgarnstyger, frescotyper, flanell, tweed, gabardin rips, alla i olika färger som grått, beige, marine, brunt, rött
79.- 89.- 98.- 110.-

Eleganta Dräkter i höglina kval.-tyger i kamgarn, alpacca osv.
135.- 145.- 155.-

NÅGRA 100 KAPPOR
i olika modeller och färger, svängda och raka modeller
49.- 59.- 69.- 79.-

ULSTRAR
I fina flauschtyger i grått, beige, reseda, gräbiått
79.- 89.- 98.-

KAPPOR i rips, kamgarn, flanell i grått och marine som finns i stort upp till 48
79.- 89.- 99.- 110.-

RIPSSIDENKAPPOR i svart och grått, som kostat upp till 257.—
NU fr. 98.— 110.— 135.—

Poplinrockar 29.-, svarta 44—48 35.-

BEGANTA POPLINROCKAR i mera fantasibetonade modeller i högklassige poplinkval. I changeant olika skiftningar som blått, grönt, grått, rött och beige, har kostat upp till 129.—.
NU 69.— 79.— 89.— 98.—

Obs!
Endast HÅKÅ realiserar i konfektion utöver det vanliga kappor och dräkter i mod. från schweiziska, engelska holländska samt svenska ateljéer.
Har kostat upp till 450.— ... NU 135.— 185.— 225.—

Regeringsgat. 53
Götgatan 13
HÅKÅ SÖKÅ

Medelklassens marknad

"ALLA NÖDVÄNDIGA förutsättningar för en revolution var för handen. Runt om i landet låg krutdurkorna klara. Men gnistan som skulle ha åstadkommit tändningen saknades. Föreställningen om en omvärlden välståndsökning hade bemäktigat sig också de mest radikala." Det är historikern Arthur M. Schlesinger jr. som skildrar situationen 1932, det år "då något freudianskt komplex hindrade regeringen från att verkställa den vanliga räkningen av arbetslösheten". Mellan 12 och 15 miljoner människor utan arbete, omkring 30 miljoner för sin existens beroende av fattigvård och privat hjälpverksamhet. Det är de uppskattningar som i efterhand kunnat göras av läget i Förenta staterna mellan tre och fyra år efter det att president Hoover, han med parollen "Välstånd runt hörnet", drogit in i Vita huset.

Men det blev ingen "revolution". Det blev en rad spåmän till trots inte ens någon utveckling mot socialism. Förenta staterna förblev en källa till förargelse och håpen undran för marxistiskt påverkade historiker och samhällsforskare. Varför ingen socialism i världens främsta industristat? frågade de. Där om någonstans borde det marxistiska perspektivet ha förverkligats, massornas utsugning och därefter proletariatets övertagande av makten ha fullbordats. Ej ens den "förklaring" som ibland sagts gälla för Västeuropa, att arbetarnas fackliga organisationer och arbetarpartierna tidiga uppnående av politisk makt hindrat utsugningen, har varit beskbar beträffande Förenta staterna. Fackföreningsrörelsen har där in i det sista varit förhållandevis svag och "arbetarpartierna" har förblivit obetydliga.

Werner Sombart pekade i början av detta århundrade på de väsentliga skillnaden mot socialism i Amerika: de stigande inkomsterna för de breda lagren, den sociala jämlikheten, den livliga ståndscirkulationen, de fria markerna i Väster. Under ett märkbart inflytande av föreställningarna om gränsens upphörande trodde Sombart att dessa faktorer om några årtionden skulle vara försvunna. Därefter stod vägen öppen för en stark utbredning av socialismen. Tjugofem år senare, under världsdepressionens andra år, skyndade sig Gunnar Myrdal att omtala att det sociala missnöjets tid definitivt var inne i Amerika. Sombart skulle inte behöva vänta mycket längre till för att få se sina förutskgelser från 1906 förverkligade.

Men de blev inte förverkligade. Socialismen har förblivit utan inflytande på amerikanskt tankeliv och amerikansk politik. Det har inträtt långtgående förändringar i förhållandet mellan staten och näringslivet. Makten har flyttat från bankirhusen på Wall Street till regeringskvarteren och Capitolium i Washington. Sociala reformer och federal företagsamhet har kommit till. Men intet av allt detta har det minsta med socialism eller en utveckling enligt "det marxistiska perspektivet" att göra. Den fria företagsamheten kritiseras för de monopoltendenser den på vissa områden visat sig äga — säkerligen längt mindre starka i dag än för tjugu eller trettio år sedan —; statens uppgift att ingripa i konjunkturförloppet erkänns av alla, även om metoderna och graden av ingripande diskuteras våldsamt och Franklin Roosevelt alljämt hatas av de mest konservativa; företagens skyldigheter som välfärdsinstitutioner betonas allmänt. Men den fria företagsamhetens existensberättigande, dess överlägsenhet över andra driftformer betvivlas inte.

Och hur skulle detta kunna betvivlas i ett land där välståndet är högre än på något annat håll, där den sociala jämlikheten är mer utvecklad än någon annanstans, där ett demokratiskt statssätt praktiskt taget utan att någonsin ha varit hotat på allvar upprätthållits oavbrutet sedan självständighetsförklaringen?

Med denna artikel — som handlar om den obefintliga socialismen, det utgjorde välstånd och den markanta "dragningen mot mitten" i fråga om löner och levnadssätt — avslutar Kurt Samuelsson sin serie om den ekonomiska utvecklingen i Förenta staterna.

Världsdepressionen innebar ett fult hack i den eljest vackert stigande välståndskurvan. Men den gjorde inte på längre sikt slut på det ekonomiska framåtskridandet. Man talar inte numera om "prosperity around the corner", att välståndet väntar runt hörnet, utan såsom CIO, en av de fackliga huvudorganisationerna, i en programförklaring nyligen om "maintaining prosperity", bibehållet framåtskridande. Välståndet betraktas som en redan vunnen sak.

Det sista och kraftigaste av tjugutalets högkonjunkturår, 1929, uppgick den samlade personliga inkomstsumman i dagens dollar till ungefär 115 miljarder, fördelade på 37 miljoner familjeenheter. I dag är summan nästan jämnt den dubbla, dvs. 230 miljarder — fördelade på litet över 50 miljoner enheter.

Denna välståndsökning har framför allt tagit sig uttryck i vad som kan kallas en dragning mot mitten. 1929 låg 15 procent av alla inkomsttagare i gruppen mellan 4.000 och 7.500 dollar; tillsammans förfogade dessa över 25 procent av hela inkomstsumman.

För närvarande ligger 40 procent av inkomsttagarna mellan 4.000 och 7.500 dollar — 20 miljoner familjer — och sammanlagt förtjänar de uppemot hälften av totalinkomsten. Mindre än 4.000 dollar har nu, inte 80 procent som 1929, utan cirka 50 procent av samtliga. Till denna grupp hör utöver typiska låglönеyrken ungdomar, änkor, frånskilda fruar, pensionärer, sjuklingar och folk med tillfälligt "dåliga år".

Dragningen mot mitten märks inte minst i de allra högsta inkomstgrupperna. Mer än 7.500 dollar tjänade 1929 fem procent av alla inkomsttagare; de tog 30 procent av hela summan. För närvarande når över tio procent upp till denna inkomstgrupp, men de tar inte större andel av det hela än den relativt sett hälften så stora toppgruppen gjorde 1929. Den översta hundradelen av alla inkomsttagare, som 1929 efter skatt fick 20 procent av inkomsterna, får nu nöja sig med 6 eller 7 procent.

Det har blivit en utpräglad "medelklasston" över Förenta staternas ekonomiska och sociala tillvaro. För det stora flertalet människor, i stort sett alla som har inkomster över 4.000 dollar, dvs. hälften av alla inkomsttagare, föreligger förutsättningarna för ett "medelklassliv", en utgiftskomposition där det finns rum för åtskilligt utöver de "nödvändiga" kostnaderna för hus, kläder och mat. Inom dessa grupper, där variationerna ännu för ett kvarts sekel sedan var ofantliga, från en enkel hyreslägenhet och en Ford Sedan för 500 dollar till palats i New York, slottsliknande sommarbostäder vid Palm Beach och ett stall av bilar, pendlar man nu bildligt talat endast mellan Chevroleten och Cadillacen och mellan hus utan och med luftkonditionering och med tre till fyra och sju till åtta rum.

Amerikanen har blivit förortsbo. Mer än 60 procent bor i förortssamhällen och småstäder. Detta skapar en speciell marknad, särskilda behov och önskningar, som vi gärna förbinder med begreppet "medelklass". Vad inkomstutvecklingen åstadkommit accenterares av vad som ägt rum på bostadsbyggandets område: bil för resorna till arbetet, eget hus, "hemlivet" med den förströelseutrustning som detta kräver har blivit "nödvändiga" varor. Över huvud spelar det en mycket stor roll vid bedömningen av amerikansk standard att medan hyrorna flerstädes är dyrare än t. ex. i Sverige, är det väsentligt mycket billigare att skaffa sig ett eget hem i Förenta staterna. En villa på kök, vardagsrum med matalkov, tre till fyra sovrum och garage, fullt modern och arkitektonisk tilltalande får man för en summa som i förhållande till det genomsnittliga inkomstläget ligger väsentligt lägre än i Sverige; det allmännas hjälp i form av lån och lånegarantier är ungefär av samma storlek i båda fallen.

Någon risk för marknadsmättnad, stagnation genom att behoven blivit fyllda för alla, synes inte föreligga. Så snart vi kommer utöver "livets nödtorft" är "behoven" synnerligen elastiska och vidiga. De pågående inkomstförbättringarna skapar ständigt nya behov för ständigt nya grupper av människor, och ständigt nya varor blir nya frestelser för människor som tillfredsställt sin önskan efter de "gamla" tingen. Några siffror över efterfrågan på skilda varaktiga, förhållandevis dyrbara konsumtionsvaror i olika inkomstgrupper belyser hur efterfrågan förändras med standarden. 1951 köpte bland inkomstsagarna upp till 3.000 dollar endast 3 procent nya bilar. I grupperna mellan 4.000 och 5.000 dollar var 10 procent bilköpare och i gruppen 5.000—7.500 hela 15 procent. 30 procent av alla med över 7.500 dollar i inkomst skaffade sig en ny bil. Inköp av nya möbler eller viktigare hushållsapparater (kylskåp, fryabozar, disk- och tvättmaskiner etc.) ägde rum i ungefär en tredjedel av familjerna med under 3.000 dollar, i nära hälften av familjerna mellan 3.000 och 5.000 och i 59 respektive 67 procent av familjerna i de båda högsta inkomstskikten. Av alla elektrifierade bostäder hade i början av 1953 mellan 70 och 96 procent sådana ting som värmeanläggning, tvättmaskiner, kylskåp, strykjärn och toasters. Dammsugare fanns i knappt 60 procent av dessa hushåll, televisionsmottagare i 47, diskmaskiner och luftkonditionering i 3 respektive 1,3 procent.

Enligt 1950 års inventering var 10 av de 35 miljonerna bostäder — utanför jordbruket — "undervärdiga", och tre bostäder av fyra i jordbruksområdena betecknades som "förfallna" eller i varje fall i avsaknad av alla moderna bekvämligheter, såsom rinnande vatten, toalett- och badrum. De amerikanska kraven är stränga. Det är därför troligt att uppgifter som dessa ger en alltför mörk bild av bostadsbeståndet. Men att det finns utrymme för en bostadsproduktion av enorm omfattning är givet med tanke på de stora krav på utrymme och bekvämlighet som "medelklasstandarden" skapat, också bortsett från den för närvarande kraftiga befolkningstillväxten.

HENRY FORD byggde med en människotenkett och klarsyn som aldrig någon tidigare på behovet av en köpkraftig marknad. Räckte ej folks pengar för att köpa bilar, fanns bara två möjligheter: göra bilarna billigare och ge folk högre inkomster. Ford begagnade sig av båda dessa möjligheter, sänkte priserna och höjde lönerna — massproduktionen var hans lösen. Ändå var den marknad han kunde nå liten, ja, yraklig, jämfört med den köpkraft som breda lager av befolkningen i Förenta staterna i dag erbjuder bostadsbyggandet, bilfabrikerna, televisionsfabrikanterna, konstfiberindustrin, kylskåps-, frysboxs- och tvättmaskinsfirmorna, "konfektionen, skoindustrin osv., osv. i en oändlighet lång, snart sagt varje dag med nya länkar växande kedja. Det är, när allt kommer omkring, inte så konstigt att industrin, bankerna och handeln ett par års "dämpad" konjunktur till trots lugnt fortsätter att bygga ut. De måste göra det om de skall kunna motsvara de stora krav som fortsatt välståndsökning kommer att ställa. Och vad finns det väl för skäl att anta att välståndet på längre sikt sett skulle upphöra att stiga, att världens vackraste standardkurva inte skall förbli världens vackraste? Till välståndets land finns ingen anledning att någonsin förlåna socialismen visum.

KURT SAMUELSSON

Tidigare artiklar i serien har rests införde 16/1, 20/1, 25/1, 28/1, 4/2 och 18/2.

"RESOR OCH ÄVENTYR" heter en specialserie av billighetsresor från FIB. Den fortsätter även under 1955; årets första valvys är *Med Mike Joslin* på Guldkusten (mb. 4.900).

Annons

Kaffe och smörgås gav tillfälliga magbesvär

Herr Algot Bengtsson, Göteborg, är murare. Kaffe på termos och smörgåspaket hemifrån är den vanligaste, något enstaka lunchen. Då och då kan det hända att magen opponerar sig mot denna diet, man känner sig trött, upplevd och ur humör. Herr Bengtsson har upptäckt att det är ingen dum idé att ha en burk Andrews med i matväskan, om sådana tillfälliga besvär uppstår. Ett glas av det välsmakande, engelska fruktsaltet får honom strax att känna sig bättre och gör att besvären försvinner. Och så smakar ju Andrews så gott — frisk och fruktsyrligt.

Vad sker när Ni dricker Andrews?

Vissa födoämnen och drycker, däribland kaffe, kan vid enstaka förtärande skapa ett överskott av magsyra. Härigenom kan den invecklade kemiska reaktion, som vi kallar för matsmältningsprocessen, tillfälligt råka ur balans. Denna funktion är dels att till kroppens olika delar fördela näringsämnena i födan, dels att avlägsna avfalls- och bireoxluter. Tillfälliga rubbningar i matsmältningsprocessen kan uppstå i form av halsbränna, med olust och trötthet som följd.

Andrews, som ur kemisk synpunkt är svagt alkaliskt, kan då neutralisera det överskott av magsyra som har uppstått. Andrews har därför i sådana situationer en viss förmåga att avhjälpa obehagen. Andrews hjälper de flesta människor att känna sig friskare vid tillfälliga magbesvär som uppstått på detta sätt. Andrews har dessutom en uppfriskande, fruktsyrlig smak.

ÄR DET VÅREN ?

Även i strängaste kyla startar bilen ögonblicklingen med ENERGOL VISCO-STATIC. Den smörjer lika perfekt i själva startögonblicket som vid högsta driftstemperatur.
— Energol Visco-Static smörjer året runt på samma förnämliga sätt.

ENERGOL BP
VISCO-STATIC
MOTOR OILS
C6

MAUGHAM om romaner

EN STOR DEL av kritiken har behandlat *Somerset Maugham* som en skicklig och ytlig underhållningsförfattare, som tillverkare av slätbara romaner och skådespel. Maugham har, kanske med outtalad bitterhet, godtagit och försvarat den roll som anvisats honom. I förorden till skådespelen dröjer han irriterande länge och ofta vid tanken att en författare framför allt måste vinna uppskattning och framgång. Då han nu skrivit en bok om märkliga romaner och dessas författare (*Ten Novels and their authors*, Heinemann, 21 shilling) framträder samma försvarsattityd. En roman skall roa. Om den vill upplysa och göra propaganda är den inte längre konst, sådana menar han och platta och dessutom tråkiga och hans redogörelser för dem gör sannerligen ingen glad. Ensterna om Tolstoj och Dostojevskij innehåller åtskilligt av förnumstri och träffande kritik; undertonen av obehag över att dessa båda författare var inkonsekventa, ångestfyllda och halvtokiga, inte hyggliga, kloka och melankoliskt cyniska gentlemen som Maugham själv, är emellertid påkostande.

HERBERT TINGSTEN

Natur och Kulturs värboklista

Främst på Natur och Kulturs värlista står "Illustrerad svensk ordbok", redigerad av Bertil Molde och "Bönernas bok", en praktisk uppslagsbok i rationell jordbruksdrift, utgiven av Nils Sonsson. "Den sista brott" av *Norbert Kunze* är en film som blivit roman. I serien Svenska författare kommer en studie över Fredrika Bremer av *Elof Ekenmark*, *Vincent Bremse* biografi över H. G. Wells har översatts. *Knut Hagberg* har skrivit en bok om Israel, "Kung Davids arv". Clyde Fenton skildrar en period som läkare i Australien i "Doktor ur skyn". L. *Hämori* står för guideboken "Jugoslavien" och *Hans Huber* beskriver "Hur Schweiz regeras". Naturböcker är "Våra vackra vilda vårblommor" av *Nils Dahlbeck* och "Fågelliven i Hovran" av *Ernst Lund*. Om världsalltets utveckling handlar C. F. von Weizsäckers "Naturens historia", "Medicinhistoriens grunddrag" tecknas av *Wolfram Knoll*, och *Greatly Dick Read* ger anvisningar för "Förlossning utan smärta". Psykologiska och pedagogiska arbeten ger "Det fria barnet" av *A. S. Neill*, "Faktoranalys" av *John Elmgren*, "Mentalhygien och pedagogik" av *Helmer Nyman* och "Svenska språket och litteraturen" (en avhandling om modernaklassundervisningen vid högre skolor) av *Karin Torshöja*. *Anna Kleegmen Daniels* och mrs *Dale Carnegie* ger råd till gifta kvinnor, den förra om "Den mogna kvinnan och äktenskapet", den senare om "Hur man hjälper sin man till framgång". "De bästa åren" av *Walter B. Pitkins* handlar om pensionsåldern, Barn- och ungdomsböcker: "Mer om lilla Trulsen" av *J. L. Brisley*, "Kisse Fy berättar" (fotograferad djurberättelse, inledande serien Panda-böckerna) av *Barbro Svinhufvud*, "Mina äventyr i djungler och tropiska hav" av *William Beebe* samt "På hemligt uppdrag i Gobiöknen" av *Fritz Mühlenweg*. Dessutom utges ett ljugutal skolböcker.

Kikkadde flickan kvar på sjukhus. Tjugusexåriga Malvor Eriksson från Hälleforsnäs vårdas fortfarande på lasarettet i Mora för de kylskador hon fick under de tre strapatsrika dygnen, då hon vid nyår gick vilse i de nordligaste Dalafjällen. Enligt vad läkaren på lasarettet uppger blir det nödvändigt att amputera ett par tår på ena foten. Allmäntillståndet är dock mycket gott.
(TT, Eskilstuna.)

konsum gott

grytstek kg 5:90
— fransyskan
benfritt innanlår ... kg 8:20
utskuren biff ..... kg 9:50
oxlever .... kg 6:40
★ Se vårt Trumf-recept
lammbringa kg 6:60

Nyhet!
KviCK-soppor
svamp-, sparris- och grönsakssoppor **1:10**
— 4 härliga portioner.

Provsmaka idag
Bergsgatan 15, Kindsgatan 15, Katarina Bangata 51, Traneberg-plan Traneberg, S:a Kungsvägen 210 Lidingö, Beckaskiftsvägen 13 Stureby, Blommensbergsvägen 142 Aspudden.

Idag och i morgon
Kvickly, Vällingby centrum.

Ha alltid kvickmans i skafferiet —
mäster-skinka 1 kg brk b:n kg 9:75
kvickvurst 6 korvar brk 2:40

Variera den goda konsumkorven —
isterband .... kg 4:20
wienerkorv .. kg 7:80
göingekorv .. kg 0:58
kalvsylta kg 4:80
londonersylta kg 0:55
med Grisslehamns inlagda
rödbetor ..... kg 0:35
leverpastej kg 0:54
delikat söndagslunch —
— isterband och
skandia blandade grönsaker 400 g brk **90** öre

Pullmans extra prima
gödhöns kg 5:10
gödkyckling kg 7:20
ripa plockad .... st 5:25

Bästemans
smörgåslax i skivor 1/2 hg pkt 1:30
rökt renstek i skivor hg 1:50 1/2 hg pkt 0:85
rökt gåsbröst i skivor 1/2 hg pkt 1:30
böckling .... kg 0:35
stora rområkor ..... kg 0:75

★ TRUMF-RECEPTET
Goda levergrytan.
Skär 4 hg oxlever i mindre bitar, bryn i EVE. Skär en kålrot och några morötter i tärningar, skiva 1 gul lök och bryn också dem i EVE. Blanda lever och rotsaker i gryta, strö 2 msk vetemjöl över. Spädd med 1/2 ltr. vatten och mjölk, koka sakta tills allt är mjukt. Klipp persilja eller purjegrönt över. Servera med kokt potatis eller kokt ris —
— sätt grytan på bordet.

Vid sidan av vår förnämliga tidelienska blodapelsin "Guldkronan" har vi nu även
spanska blod apelsiner
Amigo
av toppkvalitet — söta, saftiga frisko — från Spaniens förnämsta fruktpackar.
kg **1:30**

Annu mera
GRÖNT
i vinterkosten —
Blomkål ..... kg 2:—
Italiensk, högsta kvalitet!
Vitkål ..... kg 1:—
holländsk, högsta kvalitet!
Brysselkål .... hg 0:35
holländsk, högsta kvalitet!
Kålrötter ..... kg 0:40
Ekeby
Rosenrabarber kg 2:90
Färsk, grön
Gurka ..... hg 0:90
Persilja ..... hg 1:—
Sallad Tomater

Börja dagen med ett glas naturpressad juice —
Del Monte tomato juice 3/4 brk **1:35**
grapefruit juice 3/4 brk **0:95**

extra potatis kontrollerad
5 kgs påse kg **46** öre
2 kgs påse kg **48** öre

njut SOLmans till söndags
blåbär 440 g förp. **1:90** 850 g förp. **3:60**
jordgubbar 440 g förp. **2:50** 850 g förp. **4:70**
hallon 440 g förp. **2:40** 850 g förp. **4:60**
Med Solmans Sparkyla kan nä förvara haren över ett dygn och få den lika nyplockat ljuvliga till söndagsdessersten (Sparkylan kostar 1 kr i Ez butik)

det goda brödet
skivat formbröd 400 g **0:63**
skånelimpa 800 g **1:03**
— till kaffet —
saffrans- och mandelflätа 350 g **0:90**

konsum
föreningen för lägre levnadskostnader

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.